

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jesus Zearreta Etxabe

*Amorebieta-
Etxano, Bizkaia
(1926-2016)*

Aurkibidea

Biografia

Etxanoko Bidaniazarran jaio zen 8 neba-arrebatako familia batean. Ama Zornotzakoa zuen eta aita Bilbon jaioetakoa, baina Ibarrurin (gaur egun Muxika) hazitakoa. Umetan gutxi joan ei zen eskolara eta gerra sasoian errefuxiatuta joan ziren Boluetara, Kastrexanara eta Gueñesera. Bueltan etxea erreta aurkitu zuten eta kortako alderdian hasi behar izan zuten bizimodu berria. Hamabi urterekin aitaren ofizio berean hasi zen beharrean, otzaragile bezala; batez ere meategietarako otzarak egiten zituzten. Hogei urteren ostean, lantegian hasi zen eta bertan ibili zen erretiratu arte.

Zintak

AMO-101

- **Proiektua:** Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea - Ugarte, Angel
- **Data:** 2011-03-28
- **Iraupena:** 58 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

AMO-102

- **Proiektua:** Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea - Ugarte, Angel
- **Data:** 2011-03-28
- **Iraupena:** 34 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Gerra Zibilean etxea erre zien

- **Erref:** AMO-101/003
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:03:20. **Bukatu:** 00:04:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lhes egin beharra

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Neba-arreba guztiak hasi ziren gazterik lanean. Aita otzaragilea zuen eta bera ere hasi zen langintza horretan. Gerra Zibilean Boluetan (Bilbo) ebakutatuta zeudela, etxeari su eman zioten. Balio askoko gauzak ostu zizkieten.

2. Etxetik ihes egin behar

- **Erref:** AMO-101/004
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:04:39. **Bukatu:** 00:05:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerra Zibilean Boluetan, Kastrexanan eta Gueñesen egon ziren ebakutatuta. Batetik bestera ibili ziren etxera bueltatu aurretik.

3. Bala zorroak eta esku-bonbak batzen

- **Erref:** AMO-101/005
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:05:47. **Bukatu:** 00:07:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerran ebakutatuta egon ostean, etxera bueltatu eta astoa hartuta San Martin aldera joaten ziren bala-zorroak (kaskiloak) batzera. Bala zorroen kobreak diru asko balio zuen eta horiek batzen zituzten saltzeko. Arboletan gerran hildakoen gorpuak ikus zitezkeen eskegita. Hainbat gazte hil eta zauritu egin ziren.

4. Baserriko jeneroa entregatu; errotak zarratuta

- **Erref:** AMO-101/007
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:08:02. **Bukatu:** 00:10:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

San Martinen hildako asko ikusi zituzten. Gerraostean, "abastos"ek baserriko jeneroa entregarazten zien: garia, artoa... Errotak itxita zeuden eta urruneko errotetara joan behar izaten zuten. Harrapatuz gero, isuna ezartzen zien.

5. Bonbardaketak aireplanoak etxe gainetik

- **Erref:** AMO-101/008
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:10:30. **Bukatu:** 00:12:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Eskolara joateko astirik ere ez zuten. Eskolara hasi orduko gerra eta inguruetako bonbardaketak hasi ziren. Aireplanoak etxe ondotik pasatzen ziren. Auzoko batzuk Durangoko bonbardaketan desagertu ziren. Etxanon ez zuten bonbarik bota.

6. Kanoikadaka etxea apurtu

- **Erref:** AMO-101/009
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:12:20. **Bukatu:** 00:13:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra Zibilean, etxea behartuta utzi behar izan zuten. Etxeak hiru kanoikada izan zituen, Etxanon apurtu zuten etxe bakarra izan zen.

7. Etxeko kortan bizi behar

- **Erref:** AMO-101/010
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:13:29. **Bukatu:** 00:15:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerran etxetik alde egin behar izan zuten eta hilabetetik gora egon ziren kanpoan. Beldurra zen nagusi. Ganadu eta guzti etxera bueltatu zirenean, kanoikadek apurtuta zegoenez, kortan hasi ziren bizitzeko eta auzoko etxe batean egiten zuten lotan.

8. Behi lapurrak

- **Erref:** AMO-101/011
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:15:03. **Bukatu:** 00:16:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

<p>Gerran Boluetan (Bilbo) ebakuatuta egon zirenean, Asturiasko senar-emaztea batzuek ganadua ostu eta haren okela saltzen zuten. Beraien behiei ez zien ezer egin.</p>

9. Kaletik jateko bila baserrira

- **Erref:** AMO-101/012
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:16:00. **Bukatu:** 00:18:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrira » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Errotara gauez joaten ziren estraperloan egunez ezin zelako. 10 ogerleko isuna ordaindu behar zen harrapatuz gero. Errazionamenduan ematen zien ogia oso-oso txarra zen. Gerraostean Bilbo aldetik arbi bila etortzen zen jendea gosearen gosez. Baserrian batutako jeneroaren erdia-edo Udalak kentzen zien. Denetarik lantzen zuten lehen; gaur egun, oster, ezer ere ez.

10. Olio litroa 100 pezeta

- **Erref:** AMO-101/013
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:18:56. **Bukatu:** 00:19:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Errazionamenduan gauza gutxi jasotzen zuten. Olio-litroak 100 pezeta balio zituen eta urdai-kiloak 90 pezeta. Ohiko jornal bat 2 pezetara ere ez zen ailegatzen askotan.

11. Etxanotarrak preso

- **Erref:** AMO-101/017
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:23:48. **Bukatu:** 00:25:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Hainbat etxanotar kartzelaratu zituzten gerran. Horietako bati 100 urteko kartzela-zigorra ezarri zioten eta epaileari eskua eman zion horrenbeste urte bizitzeko esperantzarik ez zuela esanez.

12. Meategietarako otzaragile

- **Erref:** AMO-101/019
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:25:59. **Bukatu:** 00:27:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Gorrien aldeko dirua aldatu egin zen, baina beraiek ez zuten ezer igarri ez baitzuten dirurik. Beraiek meategietarako otzarak egiten zituzten. Nuarben (Azpeitia) eta Gorozikan (gaur egun Muxika) ere egiten zituzten. Bere aitak Oromiñon (Iurreta) ikasi zuen otzarak egiten.

13. 20 urtetik gora otzarak egiten

- **Erref:** AMO-101/021
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:31:35. **Bukatu:** 00:34:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

12 urte ingurugaz hasi zen Jesus otzarak egiten eta 20 urtetik gora aritu zen horrexetan. Meategietarako zein baserritarrentzako egiten zituzten. Tamaina desberdinetakoak egiten zituzten, erabileraren arabera. Gaztaina zen egurrik erabiliena, baina Lizarra eta hurretxa ere erabiltzen zen. Orozkoko eta Goizuetako gaztainak oso onak ziren horretarako.

14. Otzara bat zelan egin

- **Erref:** AMO-101/023
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:34:29. **Bukatu:** 00:35:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Otzara bat egiteko pausuak azaltzen ditu.

15. Otzarak egiteko gaztaina zelan tratau

- **Erref:** AMO-101/025
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:36:27. **Bukatu:** 00:37:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Otzarak egiteko gaztaina zen egur erabiliena. Egurra zelan lantzen zuten azaltzen du.

16. 18-20 bidaia azpigarritan

- **Erref:** AMO-101/028
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:41:40. **Bukatu:** 00:43:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Zapatuetan ere lan egiten zuen. 12 ordu eta gero baserriko beharretan hasi behar izaten zen. Azpigarria kodainagaz batzen zuen eta urte guztirako ekartzen zuten 18-20 bidaiatan. Belarra metetan eta sabaian gordetzen zuten.

17. Sei kiloko aza

- **Erref:** AMO-101/029
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:43:03. **Bukatu:** 00:44:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa

Laburpena:

Beraien etxean sei kiloko aza izan dute inoiz, hor ikusten da satsak (simaurrea) duen garrantzia.

18. Goldea, area eta narra

- **Erref:** AMO-101/032
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:47:41. **Bukatu:** 00:49:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Behiak lagunduta goldatzen zuten lurra. Horretarako, bi pertsona behar ziren, bata behiaren atzean eta bestea atzean. Goldearen ostean, area eta narra pasatu behar da. Denetarik ereiten zuten: patata, garia, artoa... Ez zuten saltzen, baina auzoen artean asko banatzen zuten.

19. Eguneko jatorduak

- **Erref:** AMO-101/033
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:49:19. **Bukatu:** 00:51:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Goizean taloa eta esnea edo bakailao edo sardina erreka, eguerdian baba eta

gauean porru-salda. Arraina dendan saltzen zuten. Errazionamenduan ogi gutxi ematen zioten, txusko txikia. Ogia astean behin egiten zuten, beraienean zapatuetan.

20. Frontoira eta bolatokira gaztetan

- **Erref:** AMO-102/004
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:05:53. **Bukatu:** 00:08:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Ettxanon ez zen tabernarik egon, bere gazte garaian. Zapatuetan frontoira joaten ziren. Frontoiarene alboan probalekua zegoen. Bolatokia non zegoen azaltzen du.

21. Andramariak eta inguruko erromeriak

- **Erref:** AMO-102/009
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:13:41. **Bukatu:** 00:16:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Andramarietako soinu-joleak aipatzen ditu. Udaletxeak ordaintzen zion. Oizera eta Urkiolara erromeriara joaten zen. Helduta eta soltean dantzatzeko zuten.

22. Garai bateko dirua

- **Erref:** AMO-102/012
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:20:03. **Bukatu:** 00:21:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Garai bateko txanponak zelakoak ziren deskribatzen du.

23. Maisuarekin euskaraz abesten

- **Erref:** AMO-102/014
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:22:31. **Bukatu:** 00:24:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolarik bat ere ez zuela izan dio, gerrak eten baitzuen. Maisuak zein izan zituen kontatzen du. Eguen arratsaldetan maisuarekin euskaraz abesten zuten.

24. Hika mutilei bakarrik

- **Erref:** AMO-102/019
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:30:29. **Bukatu:** 00:32:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Lagun artean hika egin izan dute, baina emakumeei ez. Abadeei eta medikuei berori esaten zieten.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com